

Opioidikorvaushoidon asiakasraati / Yhteenveto

22.8.2023

Tulsote hanke, päihdepalveluiden kehittäminen Projektikoordinaattorit Emilia Kunnaton, Ilona Kuustonen ja Katja Ristilehto

Toteutus

- Asiakasraati järjestettiin 22.8.2023 klo 13-16 Veritas-stadionin lounasravintolassa
- Paikalla oli yhteensä 10 korvaushoidon asiakasta
- 9 asiakasta asioi tällä hetkellä Vieroitus- ja korvaushoitotyöryhmässä ja 1 terveyskeskuksessa
- Asiakkaat valikoituvat raatiin lähinnä erilaisten lääkemuotojen ja elämäntilanteiden perusteella. Toiveissa oli että raatiin osallistuu päivittäin, kerran viikossa sekä kerran kuukaudessa asioivia potilaita.
- Raadin kokoamisessa pyrittiin huomioimaan mm. Pitkään ja paljon palveluita käyttävät potilaat, työssäkäyvät, sekä avoterveydenhuollossa korvaushoidossa olevat potilaat. Osalla hoito oli kestänyt useita vuosia ja kokemuksia myös muista hoitopaikoista, osa raatiin osallistuneista aloittanut korvaushoidon vasta hiljattain.
- Hoidon aiheita käytiin teemoittain läpi ja kaikki saivat vapaasti keskustella, keskustelut kirjattiin ja sovittiin että yhteenveto lähetetään halukkaille

- Toive yksilöllisistä haku ajoista ja yksilö ajoista, paikkojen toivottiin sijaitsevan lähellä tai julkisten kulkuneuvojen reittien varrella
  - "Ei halua, että omia asioita puhutaan kaikkien kuullen."
- Säännöt:
  - "Sääntöjä on niin paljon, että niitä on vaikea omaksua. Sääntöjä voisi yksinkertaistaa."
  - "Kaikki ei ole samanlaisia, toivotaan yksilöllistä hoitoa"
- Osallisuus ja kohtaaminen
  - "Tuntuu ettei tule kuulluksi, moni asia päätetään puolesta. Asiaa voisi edes kysyä ensin."
  - *"Palautetta ei kysytä koskaan suullisesti. Ohjataan täyttämään palautelomake niin hyvässä kuin huonossa palautteessa."*
- Palveluiden yhteensovittaminen
  - "Olisi hyvä jos samasta paikasta saisi sosiaalipalvelut ja mielenterveyspalvelut"
  - "Monelle ainut sosiaalinen tilanne, kun näkee lääkkeellä ihmisiä"

Korvaushoidon käytänteet

Hakuaika ja paikka

- **Tuli selkeästi esille että asiakkaat toivovat yksilöllistä hakua. Myös hakuajat herättivät runsaasti keskustelua, toivottiin ns. hakuryhmiä jolloin lääkkeelle voi saapua liukuvasti. Toivottiin myös omaa yksilöllistä 15 min hakuaikaa. Yksilö aikoja pidetään tärkeänä:**
- "Syntyy huutokilpailua, kuulee toisten asioita. "
- "Ei halua, että omia asioita puhutaan kaikkien kuullen."
- "Myös hoitajat tai lääkäri saattavat puhua toisten kuullen omista asioistaan- ei tunnu mukavalta."
- "Yksilö ajat- ettei muut kuule omaa sotua tai henkilökohtaisia asioita"
- "Jos hoidettaisiin yksityisemmin asioita niin vähentäisi keskinäistä kateutta ym."

Hakuaika ja paikka

- "Voisi olla hyvä kiinteä sama hakuaika joka päivä- helpompi muistaa ja tulla paikalle"
- "Liukuva aika/ hakuryhmä jolloin saavutaan paikalle aikahaarukan sisällä olisi parempi- tarkalle ajalle oli vaikeaa tulla"
- "Parempi että saa itse valita kumpaan tulee: liukuva vs tarkka aika, yksilöllisen tarpeen mukaan"
- "Työssäkäyville tmv. joku vippilista jolloin voi sopia ajan paremmin"
- "Aukioloajat 8-16 mutta työssäkäyvien takia 7-17, pitää tukea normaalia elämään ja työssäkäynnin pitää olla mahdollista"
- "Työssäkäynti on tehty tosi vaikeaksi- joutuu lähtemään ruokatunnilla lääkkeelle. Injektion saaminenkin on tosi hankalaa virka ajan ulkopuolella" -Avoterveydenhuollossa
- "Ei sovellu tavallisen elämään, että jonotat lääkkeelle pitkiä aikoja, esim. joka päivä yksi henkilö jonottaa 1h, lapsiperheen vanhemmat yhteensä 2 h kun menevät vuorotellen"

Hakuaika ja paikka

- ”Tuntuisi hurjalta, jos olisi vain yksi hakupaikka”
- ”Paikat mielellään eri puolilla kaupunkia- mielellään asuinpaikan mukaan mahdollisimman lähelle”
- ”Helpottaisi jos olisi vähemmän porukkaa per paikka”
- ”Tärkeää että pääsisi julkisilla helpolla”
- ”Paikat voisi järjestää niin, että työssäkäyvät voisi hakea toisesta ja toisessa voisi olla, vaikka liukumat henkilöille joiden on vaikeaa saapua ajalleen”

Käytänteet

- "Voisiko saada tekstarilla aamulla vaikka klo 7 että tänään on seulapäivä, on vaikeaa kusta jos tieto tulee seulasta juuri sillä hetkellä kun on ehtinyt jo kusta. Lääke vaikeuttaa seulan antamista ja monella kusilukko"
- "Saattaa jo viikkoa ennen mietityttää, kovat paineet, hoitajien suhtautuminen saattaa luoda paineita. Tulee syyllinen olo jos ei pysty kusemaan (olo, että "tuhlataan hoitajien aikaa"). Seulojakin hoitajien pitäisi tarjota jotta saisi kotilääkkeitä"
- "Kotilääkkeiden keräämisessä menee puoli vuotta, pitäisi mennä nopeammin, pitäisi olla yksilöllisempi."
- "Olisi hyvä, jos saisi viikonloppulääkkeet mukaan, muuten päivittäiskäynti"
- "Tuntuu tosi raskaalta käydä päivittäin. metadonia ei voi myydä, joten tuntuu järjettömältä ja raskaalta."
- "Pyhinä ja lomina voisi antaa useamman kotilääkepäivän"
- Toivotaan yksilöllisempiä ratkaisuja
- Toivotaan että otetaan huomioon se, että käy töissä, toivotaan että työssäkäynti mahdollistui
- "Ainut mitä saisi tehdä on juoda ja aamulla pitää puhaltaa nollat. Jos ei halua juoda vaan vaikka polttaa kannabista niin sitten menettää kotilääkkeet. kannabiksen näkyminen ei saisi polttaa kotilääkkeitä."

Käytänteet

- "Sääntöjä on niin paljon, että niitä on vaikea omaksua- ne tulisi käydä läpi hoidon alussa. Sääntöjä voisi yksinkertaistaa. "
- "Avuksi olisi sääntö-ohjevihkonen, kaikki ei ole saaneet tai kuulleet, ihan ok jos on saanut"
- "Hoidon aloituksessa kaipaa tukea ja apua ihan käytännön asioihin ja miten lääkkeenotto tilanteessa tulisi toimia."
- Päihtymyksen arviointi sekavaa

Käytänteet

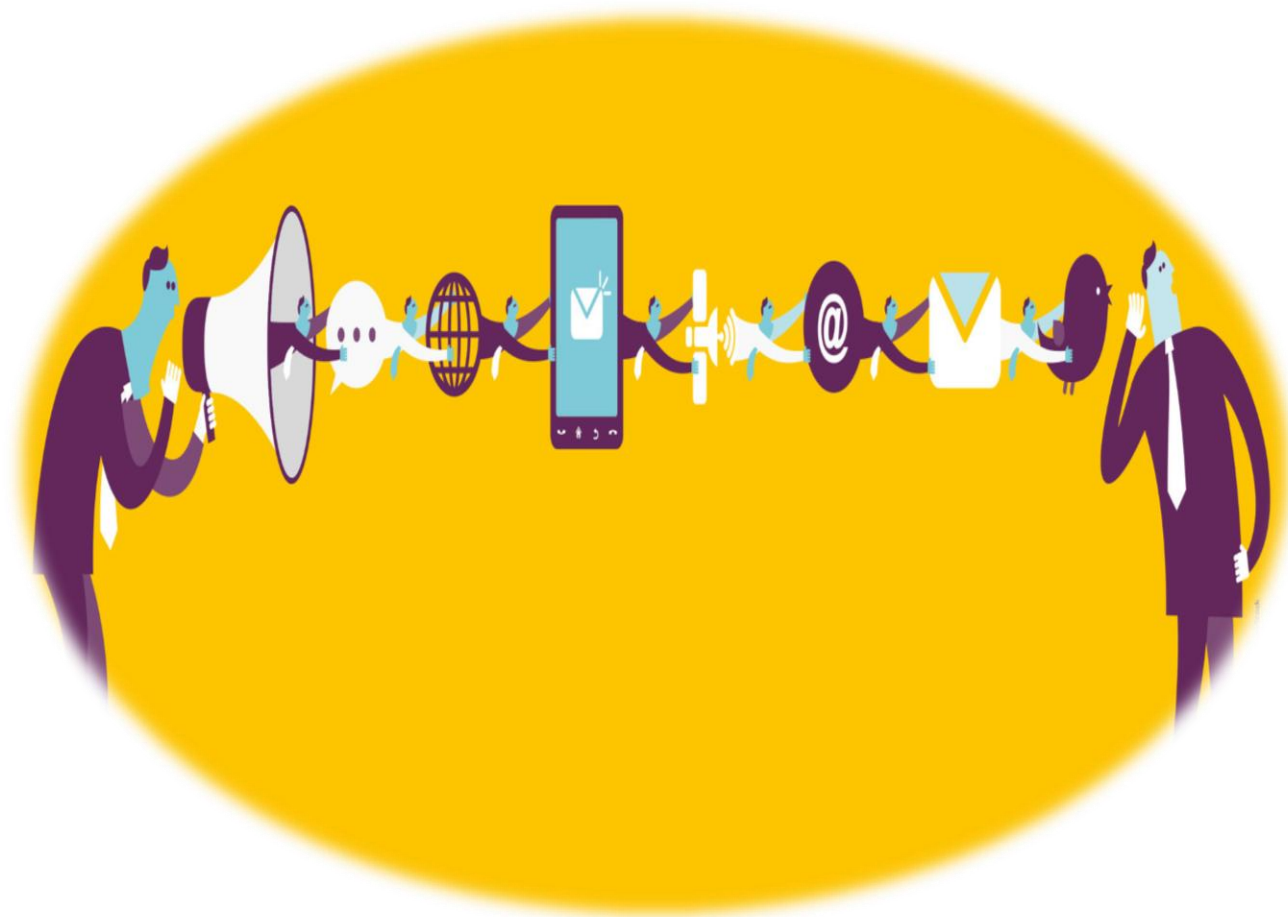
- "Tuntuu ettei tule kuulluksi, moni asia päätetään puolesta. Asiaa voisi edes kysyä ensin."
- "Jos kipee esim. kuumetta paljon, niin on pakko lähteä lääkkeelle. Voisiko joku tuoda lääkkeen? läheinen, hoitaja?"
- "Sääntöjen rikkomisesta seuraa rangaistus, se on kurjaa ja nöyryyttävää"

Tiedonkulku

"Muutoksista tiedottaminen riittävän hyvin ja pitää muistuttaa paljon ja monta kertaa, voisi tulla tekstarimuistute"

" Joutuu kertomaan moneen kertaan saman asian, tieto ei kulje hoitajalta toiselle. "

Hoitosuhde

Henkilökunnan tavoitettavuus

- Asiakkaat olivat tyytyväisiä siihen miten tavoittivat omahoitajansa, yleisestä numerosta oli vaikeaa saada henkilökuntaa kiinni.

”Että saisi ylipäätään kiinni olisi tärkeää”

”Nettiajanvaraus voi olla hankalaa: ei ole puheaikaa tai kännykkää välttämättä”

”Joutuu jonottamaan kun on vain yksi numero. Jos ei vastaa niin voisi olettaa että soitetaan edes takaisin”

”Omahoitajan saa kiinni tekstiviestillä”

”On parikinkin erin hoitajan numero”

”Hoitajat voisivat tarjota omaa numeroaan aktiivisemmin”

- "Lääkärin tulisi olla tavoitettavissa helpommin"
- Lääkäriä tulisi saada tavata säännöllisemmin, ajan saamiseen saattaa mennä 2-3kk, tilanteet sitten jo muuttuu"

Hoitohenkilökunta yleisesti

- *"Moni (potilas) ei halua antaa palautetta koska pelkää työntekijän loukkaantuvan."*
- *"Palautetta ei kysytä koskaan suullisesti. Ohjataan täyttämään palautelomake niin hyvässä kuin huonossa palautteessa."*
- "Tuntuu siltä, että hoitajat ei ota kontaktia tai tutustu, eivät edes tervehdi välttämättä, vain omalääkäri ja hoitaja tuntuvat tutuilta.
- "Hoitajien tulisi keskustella mikäli sääntörikkomuksia tulee, osa hoitajista ei suostu keskustelemaan vaan ohjaa potilasasiamiehelle. "
- "Hoito on pelkkää lääkkeenhakua, luulin tulevani kokonaisvaltaiseen hoitoon"
- " Henkilökunta tuntuu vieraalta- vieras hoitaja saattaa ohjata puhumaan omahoitajalle, ei ota kantaa mihinkään."
- "Hoitajien pitäisi olla enemmän tilanteen tasalla ja perehtynyt työhönsä"
- "Osaa kokee, että hoitajat pitää itseään parempana kuin potilaat, kaikki eivät halua auttaa. Osa haluaa olla auktoriteetteja, vallan käyttöä"

Omahoitajuus

- "Jos omahoitaja on poissa, niin asiat vaikeutuu"
- "Omahoitajalta saa aikoja hyvin , jos pyytää"
- "Keskusteluaikoja tulisi tarjota aktiivisesti"
- "Täytyisi saada apua omien asioiden hoitamiseen."
- "Tuntuu hankalalta jos joutuu hyvästä omahoitajasta luopumaan"

Omahoitajuus

- "Omahoitajan valinnassa voisi miettiä sitä ketä hoitaja sopii kenellekin"
- "Tuntuu tärkeältä, että tuntee hoitajan, tuttu hoitaja näkisi voinninkin helpommin."
- " Moni tarvitsisi psykiatrista tukea enemmän, sitä ei saa tällä hetkellä riittävästi. "
- "Pitäisi päästä vaikuttamaan niihin syihin ei käyttöön."
- " Samasta asiasta joutuu sanomaan moneen kertaan. Toisaalta jos omahoitajalle laittaa viestiä niin se hoituu"
- " Riippuu hoitajasta, kuka tekee työnsä ja kuka ei. Tuntuu ettei omiin asioihin tartuta- on aivan arpapeliä kenet saat omahoitajaksi, toimiiko vai ei...."

Lääkehoito

Lääkehoito

- "Se että saa lääkkeet on tärkeää"
- "Korvaushoito lääke ok, mutta muihin lääkkeisiin haluaisin vaikuttaa enemmän"
- "Nuorilla korvaushoitolääkkeen määrät järjenvastaisia.... saattaa lisätä käyttöä ja lääke määrä on enemmän kuin aiempi käyttö, ovat pahemmassa kunnossa kuin ennen hoitoa"
- "Kipulääkitys... lyrican lopetus kuin seinään oli hurjaa"
- "Toivotaan että otetaan huomioon se, että käy töissä, toivotaan että työssäkäynti mahdollistuisi"

Muut asiat

Muut asiat

- "Olisi hyvä jos samasta paikasta saisi sosiaalipalvelut ja mielenterveyspalvelut"
- "Monelle ainut sosiaalinen tilanne, kun näkee lääkkeellä ihmisiä"
- "Ei ole koskaan puhuttu laskuohjelmasta, sitä pitäisi puhua säännöllisesti ja pitää ajatuksissa- ainakin nuorille pitäisi työntää ajatusta säännöllisesti"
- "Nepsy diagnoosien saaminen lähes mahdotonta, jonot pitkät, epäselvyyttä missä tehdään ja kuka pääsee, miksei pääse yksityiselle ja miksi yksityisten tutkimukset ei riitä"
- Ajokorttiseuranta koetaan hankalaksi, jos tulee retkahdu s seuranta ajalla"
- "Maksusitoumus bussikorttiin, kela saattaa töpeksiä: jouduin kävelemään 2 viikkoa lääkkeelle"

**"Kaikki ei ole
samanlaisia,
toivotaan
yksilöllistä
hoitoa"**

